

BİRKAÇ AD ÜZERİNE GÜZELLEME

Vaktiyle *Akademik Sayfalar*'ımızda birkaç ad yazısı yayımlamış, onlara daha sonra ad yazılarımızı içine alan bir kitabımızda da yer vermiştik: (*Ad Bilimi Yazıları*, Konya 2017, 425-271). O tarihten sonra da, özellikle bilim, sanat ve kültür insanlarımız adına yayımlanan armağan kitaplarına gönderdiğimiz yazılarımızla da bu çalışmamızı sürdürmüştük. Elbette bu işi bırakacak değildik. Kendimize has yöntemle gözümüze ve kulağımıza işlen farklı adları not etmeyi de bırakmadık. Bu yazımızda bu tür ad türevleri (ad, soyadı, ad-soyadı ilişkisi, takma ad, gizlenen ad, vb.) ile ilgili küçük bir değerlendirme yapmaya çalışacağız. Doğrusu bu sunma işinde özel bir sınıflamaya gitmeyecek, kendimizce ilgi çekiciliği dikkatlerimizi yakalayacak olan örneklerle sıramıza gireceğiz.

A. GİZLENEN AD: Bu adlar, ünlü kişilerin kayıtlarda yer almasına karşılık günlük

hayatta hiç kullanılmayan veya karşımıza çıkan adlardır. Hatta bu ortaya çıkışlar genellikle ölüm ilanlarında görülür. Eskilerden, sinema ve tiyatro oyuncusu, ünlü *Kuruntu Ailesi* dizinin

başoyuncusu *Gazanfer Özcan*'ı ilk örnek olarak hatırlatalım. Meğer merhum ile adaşmışız. Onun gizli adı *Saim* imiş. Eski bakanlardan *Sudi Türel*'i hatırlayanların vardır elbette. Merhumun gizli adını da ölüm ilanında görürmüştük. Tam adı

şöyle idi: *Sudi Neşe*'e Türel. Siz hiç onu Neşe'li olarak iştmiş miydiniz? Ama kısaltmaların çözülmesi mümkün olamamaktadır.

1. Bilâl Şimşir, bu yakınlarda kaybettiğimiz çok çalışkan bir büyükelçimiz idi. (01 Temmuz 1933-20 Kasım 2023) Kendilerinin eserlerini yakından takip ederdik. Hatta ikimizin de üyesi olduğu, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü'nün bazı toplantılarında ko-

Prof. Dr.
Saim SAKAOĞLU

VEFAT İLÂNI

Rahmetli Niyazi Şimşir ve Fatma Şimşir'in oğlu,
Rahmetli Celalettin Gökçen ve Samiye Gökçen'in damadı,
Balkan Şimşir ve Can Şimşir'in babası,
Bilge Şimşir ve Beril Bicer Şimşir'in kayınpederi,
İnci Şimşir, Neşe Şimşir, Alp Şimşir ve
Emre Şimşir'in büyükbabası,
Nebiyiye Özen'in ağabeyi,
Rahmetli Şafiye Şimşek ve Ayşe Sen'in kardeşi,
Füsün Ayman'ın ve Rahmetli Ergül Gökçen'in eniştesi ve
Rahmetli Gülgün Şimşir'in sevgili eşi,

E. Büyükelçi ve Tarihçi, Araştırmacı, Yazar
100'den fazla kitabın ve 300'den fazla makalenin yazarı,
Türk Tarih Kurumu Şeref Üyesi

BİLÂL N. ŞİMŞİR

Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur.

Cenazesi 22 Kasım Çarşamba günü (bugün)
Ankara Ahmet Hamdi Akseki Camii'nde

Öğle Namazını müteakip kılınacak cenaze namazından sonra
Karşıyaka Mezarlığı'nda toprağa verilecektir.

AİLESİ

şeref üyesi idi. Son bir not daha:
Merhumun babasının adı, *Niyazi Şimşir* imiş. Bu arada, başka bilir *Bilal Şimşir*'in de Eskişehir'de vefat ettiğini öğrenmiş olduk.

Örnek olmak üzere merhum Şimşir'in gazetelerde yayımlanan ölüm ilanının bir örneğini veriyoruz. Babasının adındaki *Niyazi* adı oğulun adında *N.* olarak verildiğini de dikkatlerinize sunuyoruz.

2. F. Şükran Özer Doruk Dağdeviren, ses sanatçılığının yanında ondan fazla filmde de rol alan bir sanatçıdır. Ancak biz onu uzun yıllar sadece Şükran Özer Olarak biliyorduk. Daha sonra evlendiği eşlerinin soyadlarını da alıp birlikte kullanınca aile soyadıyla birlikte üç soyadı olan nadir kişilerden biri olmuştur. Bunun yanında, adının başında yer alan *F* kısaltmasının açılımı ile ilgili bir bilgiye ulaşamadık. Bu tür adların gün yüzüne çıktığı ölüm ilanlarının aksine burada bu sır (!) çözülememiştir. (01 Ocak 1931-27 Kasım 2023)

B. AD-SOYADI İKİLİ-Sİ ANLAMLI: Bu ad ikilisi âdeti bir cümle gibidir, belki bazı unsurları eksik olan bir cümle... Onu tamamlamak ve anlamlandırmak bize düşmektedir:

1. Cesur Taş, ünlü *Mandıra Filozofu* filminde adını *uygulayıcı yapımcı* olarak gördüğümüz sinema insanı. *Taş*'ın adı başka filmlerin başında yer alan ad tanıtma bölümlerinde (jenerik) de görülmektedir. İnsanın aklına ister istemez *kor-*

Bilal Şimşir

nuşmuşluğumuz da vardı. Gazete sayfalarında yer alan ve ailesi tarafından verilen ölüm ilanlarında merhumun adı *Bilâl N. Şimşir* olarak geçiyordu. Evet, adda bir *N* harfi vardı da ne idi? *Naci* mi, *Nedim* mi, *Nushi* mi, ne idi? Hemen genel ağın sayfalarına giriverdik. Ancak ad daha çok *N*'siz idi. O zaman özel belgeliğimize girip sırrı çözüverdik. Meğer o *N* harfi *Niyazi*'nin kısaltması imiş. Merhum, Türk Tarih Kurumu'nun

kağ taş tamlaması da geliveriyor.

2. Öncü Keçeli: Bu ad ikilisini birden fazla cümlenin bir bölümü olarak değerlendirebiliriz. *Keçeli*'nin öncü olduğu belirtilebilir. Ayrıca, başkasının artçı olmasına karşılık Öncü'nün *Keçeli* adlı veya unvanlı kişi olduğu belirtilebilir.

C. ENDER DİYEBİLECEĞİMİZ İKİ AD: Genel ağ tarayıcıları bileceklerdir. Verilen bir listede, ülkemizde kullanılan adlar çokluk sırasına göre dizilmişlerdir. Listenin sonunda ise ancak bir kişide görülebilen onlarca ad yer almaktadır. Bize göre bu dizide yer alabilecek iki adı şöyle gösterebiliriz.

1. Taşansu Türker, 1977 doğumlu olup lise öğrenimini Balıkesir'de tamamlamıştır. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde Prof. Dr. Olarak görev yapmaktadır. Çalışma alanı, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü / Karşılaştırmalı Siyaset Anabilim Dalı'dır.

2. Nazender Süzer, Âşık Veysel'in torunudur. Bu yılın dedesi adına, Âşık Veysel Yılı olarak ilan edilmesinden dolayı adı ön plana çıkmıştır.

Ç. BÖYLE DE AD OLUR MUYMUŞ DEMEYİNİZ: Günümüzde değişik veya hiç kimsede bulunmayan ad koyma merakı alıp başını gitmektedir. Şu iki adın konulmasının elbette birer hikâyesi olmalıdır.

1. Türküler....., bir TV

yarışmasında yer alan bir hanımdır. Ne yazık ki soyadını yakalayamadık. *Türkü*'nün ad olarak kullanıldığını biliyoruz. Hatta bu satırları yazarken, ülkemizde en çok kullanılan *Yılmaz* soyadı ile *Türkü*'yü bir araya getirince *Türkü Yılmaz* adlı bir vatandaşımızı buluverdik.

2. İnsaf, bir TV yarışmacısı... Elbette bu adın konulmasında bir sebep olmalı. Acaba bu ad çocuk sayısı çoğalınca mı konulmuştur. Çünkü bu tür adlardan biri de İmdat'tır. Adımız belki de kız-erkek çokluğuna kinaye olarak konulmuştur. Elbette adın büyüklerine ve kendisine sorulması gerekecektir.

D. GÜVENLİKÇİLERİMİZ: 1965 yılının 01 Nisan'ında edebiyat öğretmeni olarak göreve başladığım Tokat Gaziosmanpaşa Lisesi'nde ilk tanıştığım meslektaşarımdan biri de Lütfi Bey. Fakat değişik belgelerde soyadını görünce bir hayli şaşırılmışım: *Torpil*... Zamanla benzer soyadlarla da karşılaştığım olmuştu. Aşağıdaki iki meslek adı kim bilir hangi sevgi ve ilginin sonucu alınmıştır.

1. Nuray Komser, halk bilimi araştırmacısıdır. Soyadı, değişik dergilerdeki yazılarda da yer almıştır. Ayrıca alanıyla ilgili projelerde de adını görebilmekteyiz.

2. Mustafa Ruhi Polişçi Adana ilimizde avukatlarımızdan idi. Ölüm ilanının yayımlanma tarihi 14 Kasım 2023'tür.

E. ANNE VE BABA

ADLARINDAN HECE ALMA:

Pek gelenekleşeceği benzemese de zaman zaman gördüğümüz ad koyma yöntemlerinden biridir. Vereceğimiz iki örnek de arkadaşlarımızın çocuklarından alınmıştır.

1. Birmen Özuduru,

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'nda öğrenci için tanışıp evlenen iki arkadaşımızın oğullarına koydukları addır: **Biriçim-Mengüç Özuduru**. Baba vefat etmiş, anne ise hayattadır.

2. Gülfem Yınanç,

tarih alanının tanınmış adlarından Refet İnanç ile eşi **Gülten Hanım**'ın kızlarına koydukları addır. Prof. Dr. Refet Bey'i tarihinde kaybettik.

F. AİLE İÇİ SEVGİ AD-

LARI: Aileler arasında sevilen büyüklere genellikle adlarından kaynaklanan bir ad takılır. Makbule'ye *Makbuş*, Necla'ya *Necluş*, Vedia'ya *Vediş*; Çetin'e Çeto, Mehmet'e *Memoş*, dedeye *Dedoş* denilmesi gibi. Bu alanda güzel örnekleri 2017'de Ordu'da toplanan 9. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi'nde bir bildiri olarak sunmuş-tuk.

1. Melisko adı, başlıksız bir ilanda yer almaktadır. Ancak hemen üzerindeki *Acı Kaybımız* başlıklı ilanda merhumenin tam adı verilmiştir: *Belma Melis Korkud*. Ayrıca ailenin verdiği ilanda *Melisko* adı geçmemektedir. Çünkü bu adın yer aldığı öbür ilanda onun arkadaşlarının adlarına yer verilmiştir. İlan tarihi ise 13 Kasım 2023'tür.

2. Tanıdığımız bir arkadaşımızın *Ayten* adlı eşine yakınları ve sevenleri *Aytoş* diye seslenmektedirler.

G. SOYADLARI, en az adlarımız kadar ilgi çekici örneklerle sahiptir. On yıllarca önce gazete sayfalarında ilgi çekici haber olarak yer alan şu soyadı hiçbir zaman unutmadık: *Abdurrahman Uzun Kavaklar Altında Yatar Uyumaz Oğlu*. Genel ağda altı ayrı kelime olarak verilmekle birlikte yasal olarak tek kelime şeklinde yazılması gerekmektedir. Keza, genel ağda verilen şu gazete haberi de daha farklı bir anlam yüklenerek verilmiştir: "Türkiye'de resmî kayıtlara geçmiş en uzun soyadı." İşte o soyadımız: *Ayyıldızlı Kırmızı Bayrak Taşıyan Kahramanoğlu'dur*.

1. Ebubekir Gizligider, Tarım ve Orman Bakan yardımcısıdır. Bu soyadın alınışının/verilişinin özel bir anlamı olmalıdır. Sevgili bakan yardımcımızla karşılaşırsak hemen sormamız gerekiyor: Bu soyadı dedeleriniz mi almış, yoksa ilgili memur elindeki listeden mi seçivermiş?.

2. Meltem Ekti Çeliktaş, *Türk Kültürü /Türk Kültürü Araştırma Dergisi*'nin yazarlarından idi. Burada yer alan *ekti* kelimesi, acaba *ek*-fiiliyle mi ilgilidir? Araştırılmalıdır. Anca bu kelimenin Konya ağzında *ekdi* şeklinde yer aldığını hatırlatalım. Biz, bu kelimeyi daha çok soyadında olduğu gibi, *ekti* şeklinde söylerdik. Kelimemiz *Ali Işık Bey*'in kitabında şöyle ele alınmıştır:

ekdi: Bilgiçlik taslayan, çokbilmiş, övüncek (*Konya Ağzı ve Söz Dağarcığı*, Konya 2020, 133)

Yeri gelmişken hatırlatalım, Konya ağzında *eski*, *hurda* anlamında kullanılan çakıt kelimesi, Atatürk Üniversitesi Rektörlük elemanlarından birinin soyadı idi.

Ğ. KISACIK SOYADLARI

Yukarıda andığımız upuzun soyadların bir de kısacık olanları vardır. Bunlarla günlük hayatta az da olsa karşılaşırız. Bir zamanlar bunlardan bazılarının sahipleri ülke çapında tanınan kişilerdi. Seyit Al (döneminin ünlü türkü icracısı), Lütfi Ay (ünlü tiyatro eleştirmeni), Selçuk Es (ünlü Konyalı kültür insanı), Prof. Fahir İz (üniversitede hocam), Kemal Or (lisede edebiyat öğretmenimiz), Aydın Oy (halk edebiyatı araştırmacı), vb. Aşağıdaki iki örnek addan ilkinin ilk kez görüyorum. Öbürü ise ünlü gazetecimiz Hakkı Tarık Us ile aynı soyadını taşıyor.

1. Nurhan Ör'ü seçmemizin önemli bir sebebi vardır. Bu ölüm ilanında adı geçen kişi acaba bir hanım mı, yoksa bir bey mi? Ülkemizde öyle adlar vardır ki biz o adları daha çok hanım (Nimet, Serpil) ve erkek (Ayhan) adı olarak biliriz. Bu Ör soyadlı vatandaşımız bir erkektir. Ölüm ilanın tarihi 15 Kasım 2023'tür.

2. Abdullah Tolga Us için verilen ilan bir anma ilanı

dır. Merhumun ölümünün üzerinden bir yıl geçmiş. Onun ilanı ise 30 Kasım 2023 tarihlidir.

H. İL ADLARI SOYADI OLUYOR: Bu başlığı ele almamızın başlıca sebebi, ilimizin adını soyadı olarak kullanan bir vatandaşımız için verilen başsağlığı ilanını görmemizdir. İkinci ad ise daha farklı bir sebeple gündemimize düşmüştü.

1. Ahmet Konya, 1941 Manisa doğumlu olup vefatı üzerine emekli olduğu kurumu tarafından başsağlığı ilanı verilmiştir. O, 22 Ekim 2023 tarihinde Manisa'da toprağa verilmiştir. *Konya* ile olan bağıni araştırılmaya değer buluyoruz.

2. Hatice İçel, Selçuk Üniversitesi'nde görev yaptığımız yıllarda alanımızda halk edebiyat doktora çalışması yapan meslektaşımızdır. Merhum *Prof. Dr. Ali Berat Alptekin*'in danışmanlığı yürüttüğü öğrencimize biz de iki yarıyıl ders vermiştik. *Prof. Hatice İçel* hâlen Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi'nde görev yapmaktadır.

I. YORUMSUZ ÜÇER AD VE SOYADI: Biz, bu altılıyı sizlerin yorumuna bırakıyoruz.

a. Erkız Can, **b. Satı Mehmet Ergün**, **c. Şaheser Birinci**; **ç. Ünal Osman Cançeker**, **d. İbrahim Dandin**, **e. Cengiz Katun**.

Bu konu, belki üç yazılılık bir genişliğe sahiptir. Kismetse devam edeceğiz.

Ahmet
Kuş

SEYİT KÜÇÜKBEZİRCİ'NİN 5. VEFAT YIL DÖNÜMÜ

Gazeteci-Yazar Seyit Küçükbezirci'nin vefatının 5. yıl dönümü münasebetiyle Konya Aydınlar Ocağı 12 Aralık 2023 tarihinde Konya İl Halk Konferans Salonunda bir anma toplantısı düzenledi. Toplantıda Seyit Küçükbezirci'nin hayat hikâyesini Fatma Şeref Polat anlattı. Fatma Hanım konuşmasında Seyit ağabeyle ilgili bazı hatıralarına da yer verdi. Konuşma bittikten sonra Tahir Sakman ve bana da söz hakkı verdi. Onunla ilgili iki kitap vesilesiyle vefatından önce çokça görüştüğümüz için bu kitapların yayınlanma sürecinden bahsettim. Anma toplantısında yapmış ol-

dum konuşmanın metnini sizlerle de paylaşmak istiyorum.

Seyit Küçükbezirci, Konya basınının nevi şahsına münhasır gazetecilerinden birisiydi. Daha önce yazılarını okuyordum ama onunla ilk kez Yalçın Dikilitaş'ın *Yeni Gazete*'nin genel yayın yönetmeni olduğu dönemde tanışmıştık. Daha sonraki yıllarda irtibatımız artarak devam etti. Seyit Küçükbezirci, Konya tarihine ve kültürüne ilgi duymamda etkili olan birkaç şahsiyetten birisidir. Seyit ağabeyle dostluğumuz uzun yıllar devam ettiği için kendisiyle çok hatıramız var ama bugün özellikle hayatının son dö-

nemlerinden bahsetmek istiyorum.

Seyit ağabey çarşıda işi olduğu zaman çoğunlukla Mevlâna Caddesi'ndeki dükkânımıza uğrar ve orada Konya kültürü üzerine saatlerce sohbet ederdik. Onun kadar çok olmasa da bazen ben de Seyit ağabeyin Ulaşbaba Caddesi'nde bulunan Yeşil Meram Sitesi'nin giriş katındaki bürosunu ziyaret ederdim. Bu ziyaretlerimin sayısı *O Bir Gazeteci-Seyit Küçükbezirci* kitabını hazırlamaya başladığımız 2017 yılında daha da artmaya başlamıştı. Yine bizim dükkânda olduğu gibi onun bürosunda da uzun sohbetler ediyorduk. Zaman zaman bu sohbetlere onu ziyarete gelen şahıslar da katılıyordu. Konya tarihi, kültürü, folkloru, edebiyatı, sanatı üzerine araştırma yapan çoğu kişinin yolu mutlaka onun bürosuna düşüyordu. Bu sohbetler sırasında bir gün hazırlamakta olduğu iki kitaptan bahsetti. Bu kitaplardan birisi *O Bir Gazeteci-Seyit Küçükbezirci* kitabı, diğeri de *Selçûkiler'in Kadim Mahalelerinden Biçcimez* kitabı idi. Seyit ağabey her iki kitabı da yayına hazırlama konusunda yardımcı olup olamayacağımı sorunca "Ağabey benim nazarımda sizin ayrı bir yeriniz var, hatırımdan geçemem, sizin isteğiniz başım gözüm üstüne, elimdem ne gelirse yaparım inşallah" dedim ve o günden sonra kitapların bir an önce yayına hazırlanması için çalışmalarına başladık. Seyit ağabey o gün iki kitapla ilgili bütün belgeleri bana verdi. Bir süre önce Mevlâna Caddesi'ndeki dükkânımızı tasfiye etmiştik. Dolayısıyla kitap çalışmalarını rahatlıkla ta-

kip edebileceğimi düşündüğüm için Seyit ağabeyin bu teklifine gönül rahatlığıyla evet demiştim.

Seyit Küçükbezirci'nin arkadaşlarından Mehmet Özkürkçüler'in hatıralarından oluşan *Biçcimez* kitabı diğer kitaba göre hacmi daha küçük bir çalışmaydı. Daha önce gerek Seyit ağabey gerekse Mehmet Bey'in oğlu Alpaslan Özkürkçüler kitapla ilgili birtakım çalışmalar yapmıştı fakat kitap bir editör gözüyle okunmadığı için yayına hazırlanmamıştı. Tabii bunda Seyit Küçükbezirci'nin hastalık süreci de etkili olmuştu. Mehmet Özkürkçüler'in el yazısıyla yazdığı notları oğlu tarafından bilgisayara aktarılmıştı fakat hazırlanan metinde yazılmayan kısımlar da vardı. Kitapla ilgili belgeler bana ulaştıktan sonra bütün bölümleri kontrol edip eksik olan kısımları

da bu metne ekledim. Bu arada kitapla ilgili olarak zaman zaman Seyit ağabeyin bürosunda Mehmet Bey'in kızı Emine Türkân Özkul ile de görüşüyorduk. Bendeniz her iki kitapla ilgili çalışmalara devam ederken Seyit ağabeyin hastalığı her geçen gün daha da ilerliyordu. Kızı Fatma Tekeli'yle birlikte sık sık hastaneye gidiyordu. Hastalığına rağmen Seyit ağabey her iki kitabın hazırlık aşamalarıyla da yakından ilgileniyordu. Vefat etmeden önce *Biçimez* kitabıyla ilgili çalışmaları büyük oranda tamamlamıştık ve kitap baskı aşamasına gelmişti. Kitabın tasarımını *Merhaba* gazetesi grafikerlerinden Züleyha Önal yapmıştı. Aynı zamanda *O Bir Gazeteci-Seyit Küçükbezirci* kitabıyla ilgili çalışmalara da devam ediyordum. Büroya her gidişimde Seyit ağabey arşivde bulduğu yeni birkaç yazı ve röportajı bana verip çalışmaların hangi aşamada olduğunu soruyordu. Vefat etmeden önce her ne kadar *Biçimez* kitabının basılmış hâlini göremese de kitabın kapağı da dâhil çıktı alınmış bir prototipini gördü. *Biçimez* kitabını büyük oranda bendeniz hazırlamama rağmen kitabı yayına

hazırlayanlar olarak kitap kapağında Emine Türkân Özkul ve kendi adının yer almasını istemişti. Seyit ağabeye saygı duyduğum ve ona çok değer verdiğim için "Tamam ağabey sen nasıl istersen öyle olsun, benim açımdan kitapta adımın yer alması önemli değil..." dedim ve kitabın görüşleri doğrultusunda baskıya hazır hâle getirdim fakat kitap hazır olmasına rağmen kitabın basılmış hâlini görmek ona nasip olmadı. Hatta hastalığı şiddetlendiği için kitabın takdim yazısını da ben yazmıştım. Daha sonra Emine Hanım ile birlikte Ahmet Aka'yı ziyaret ettik ve baskıyla ilgili hususları görüştük. Emine Hanım 2019 yılında kitabın baskısını Çimke Yayınevi'ne yaptırdı.

Seyit Küçükbezirci *O Bir Gazeteci-Seyit Küçükbezirci* kitabına ait belgeleri bendenize tevdi etmeden önce kitapla ilgili olarak daha başka şahıslar da çalışmalar yapmışlar fakat kitap bir türlü yayına hazırlanamamış. Seyit ağabey işi bana emanet edince kitapla ilgili çalışmalara hızlı bir şekilde başladım ve birkaç ay sonra kitap taslağı ortaya çıktı ama her seferinde yeni bölümler ilave ettiğimiz için hem sayfa sayısı artıyor hem de kitabın tamamlanma süresi uzuyordu. Seyit ağabeyin verdiği gazete ve dergi sayfalarının dizgisini bendeniz yapıyordum. Yazı, şiir ve röportajların bazıları bilgisayara aktarılmış olsa da henüz yazılmayanlar da vardı. Dolayısıyla bu hazırlık sürecinde hem yazıların dizgisini yapıyordum hem de daha önce dizilen sayfaları okuyup yayına hazırlıyordum. Bu arada yazılarla ilgili fotoğraf-

ları da kopya edip uygun sayfalara yerleştiriyordum. Seyit ağabeyin hastalığı her geçen gün daha da artıyordu. Kitap çalışmaları tamamlanınca bir gün büroda otururken “Ağabey artık kitap büyük oranda yayına hazır, kitabın adı ne olsun, kitabın kapağına kimin adını yazalım?” deyince rahmetli “Sayın Kuş, sence de uygunsa kitabın adı *O Bir Gazeteci-Seyit Küçükbezirci* olsun, kapakta da torunum Seyit Alper Küçükbezirci’nin adı yer alsın” dedi. Onun bu sözleri üzerine bendemiz “Tamam ağabey siz nasıl isterseniz öyle olsun, bana vereceğiniz başka yazı yoksa kitap bu hâliyle grafikere verilebilir” dedim. Kitapla ilgili süreç bu şekilde devam ederken Seyit ağabeyin hastalığı arttı ve 11 Aralık 2018 tarihinde Hakk’ın rahmetine kavuştu. *Biçimez* kitabı gibi *O Bir Gazeteci-Seyit Küçükbezirci* kitabının basılmış hâlini de görmek ona nasip olmadı.

Seyit ağabeyin vefatından sonra kitapla ilgili çalışmaları oğlu Cengiz Küçükbezirci’ye teslim ettim ve Cengiz Bey kitabı

kendilerinin bastıracağını söyledi. Daha sonra kitapla ilgili olarak birkaç kez de torunları Seyit Alper Küçükbezirci ve Aybüke Küçükbezirci’yle görüştim. Bu görüşmeler neticesinde Seyit Küçükbezirci’nin vefatıyla ilgili basında çıkan haberleri de kitaba ekleyip kitaba son hâlini verdik. Kitap 2019 yılında oğlu Cengiz Bey tarafından bastırıldı ve ilgili yerlere dağıtıldı. Çimke Yayınevi tarafından basılan kitapta Seyit Küçükbezirci’nin televizyon, radyo, dergi ve gazetelerde yayımlanan röportajları ve onun hakkında yazılan şiir ve yazılar bulunmaktadır.

Sözlerime son verirken büyük bir kadirşinaslık örneği gösterek beşinci vefat yıl dönümünde Seyit Küçükbezirci’nin yâd edilmesine vesile olan başta Konya Aydınlar Ocağı başkanı Mustafa Güçlü olmak üzere yönetim kurulu üyelerine şükranlarımı sunuyorum. Merhum Seyit Küçükbezirci’ye Allah’tan rahmet, ailesine başsağlığı diliyorum. Cenabı Allah taksiratını affetsin, mekânı cennet olsun.

İKTİBAS

SEYİT KÜÇÜKBEZİRCİ İLE RÖPORTAJ

(Merhaba Şehir Dergisi 2015 yılı Ocak-Şubat sayısında Mehmet Akif Sütçü'nün merhum Seyit Küçükbezirci ile yaptığı röportajı ilginize sunuyoruz)

***Yazarlığa nasıl başladınız?**

-Özür dilerim; damdan düşer gibi bir soru oldu ama ziyarı yok. Gençlerin canı tezdır... Pat diye girerler konuya...

Elinize bir hesap makinesi alın 73'ten 10 çıkarın. Kaç kalır? 63 kalır... Şimdi yerinde yellere Akif Paşa İlkokulu 3. sınıftaydım. Başöğretmenimiz Namık Ayas yazardı. "İleri Çocuk

Gazetesi"ni yayımlıyordu. Çok sonraları öğrendim; "İleri" Konya basın tarihinin "ilk" çocuk gazetesiymiş. Kağıt, mürekkep virüsü elime "İleri"den bulaştı.

Başka çocuklarla "İleri"yi matbaadan okula taşıyorduk... Sürekli de çocuk dergileri okuyordum, özellikle de "Afacan Çocuk Dergisi"ne hayrandım. Ben de bir çocuk dergisi çıkarmaya karar verdim; adını "Sesimiz" koydum. 32 sayfalık büyükboy bir defter aldım. 12 renk boya kalemi ile dağlar, ovalar koyunlar, bir kapak yaptım; Sahibi: Seyit Küçükbezirci, Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Seyit Küçükbezirci, İdarehane: Bizim ev, Kasap Sinan Mahallesi no: 18 Konya...

Fıkralar, bulmacalar, hikayeler, roman, atasözleri, şiirler... Dolmakalemler elde yazılmış, tek nüsha "Sesimiz" böylece basın hayatına doğdu. Yaninin yanisi 10 yaşında yazardım, dergi sahibi-ydim, "Çalışan Gazeteci-ydim" oldu mu?

***Yazarlığa başladığınızda kimden ilham aldınız? İmrendikleriniz, onlar gibi olmak istedikleriniz kimlerdi?**

-Ooo, o kadar çoklar ki... Ke-malettin Tuğcu, Abdullah Ziya Kozanoğlu, Feridun Fazıl Tül-bentçi, Reşat Nuri Güntekin, ad-larını unuttum, her hafta Çar-şamba günleri forma forma ya-yınlanarak Konya'ya gelen Kurt-dereli Mehmet Pehlivan, Yörük Ali Efe, Çakırcalı Mehmet Efe, Karacehennem İbrahim, Türki-stan Yıldızı seri romanlarının ya-zarları... Tabii, 15-25 arasında öykündüğüm ustalarda kıyamet gibi; 25 sonrası imrendiğim ve kıskandığım, onları geçmek iste-diğim ustalar da kıyamet gibi. Onları da rahmetle anmak iste-rim ama yerimiz müsait değil sa-nırım...

10 YAŞINDA YAZMAYA BAŞLADI

***"Konya Folkloru" ile ilgi-lenmeye nasıl başladınız? "Folklorcu" olarak yaşam sü-recinizde neler yaptınız? Yapmaya fırsat bulamadığınız çalışmalar var mı?**

-1956'da Konya Ticaret Lisesi orta kısmında 3. sınıf öğrencisi-yim. Türkiye'nin ünlü folklorcu-larından, halk edebiyatı tarihçisi Cahit Öztelli bize Türkçe Öğret-meni olarak geldi. "Türk Folklor

Araştırmaları" adlı aylık bir der-giyi numara sırası ile bütün sını-fa dağıtma görevini bana verdi. "Folklor nedir?" öğretmeye he-veslendirmeye başladı. Bizim de halktan yazıya geçmemiş, der-le-me yapmamızı istedi, ödevler verdi. Ticaret Lisesi'nin lise kıs-mında da Cahit Öztelli ebebiyat öğretmeniz oldu. Ticaret Lise-si'nde öğretim öğleyin bitiyordu. 1956'dan 1958 sonuna kadar, yaz kış derleme yaptım, özellikle okuma yazma bilmeyen insa-nlardan... Derlemeler 2 bin sayfayı aşmıştı. Bunları 1958 yılı Kasım ayında hocanın önüne koydum. Şaşırdı, hayretler içerisinde kal-dı. Derleme yaptığımı biliyordu ama bu kapsama ulaştığımdan habersizdi... "Bunları daktilo et, yayınlatacağım" dedi. Öğleden sonraları kimsenin kalmadığı Ti-care-t Lisesi'nin, "Daktilografi Sınıfı"nda daktilo etmeye başla-dım; kıyamet gibi daktilo vardı. Yazım bitince, Cahit Öztelli beni aldı. Günlük yayınlanan Öz De-mokrat Konya Gazetesi'ne gö-türdü. Gazetede duyurular yapıldı. Öztelli, bir önsöz/tanıttım ya-zısı yazdı. "Konya Folkloru" tefri-kası başladı. Aylarca da sürdü. Ben, derlemelerin "Konya Folkmloru" tefrikamın, Konya Folklor Derlemeleri tarihinde ilk olduğunu nereden bileyim? 16 yaşındayım, bir günlük gazete-nin kapısından ilk defa girmişim, adım ilk kez ak kağıt üstüne ba-sılmış. Konya münevver muhit-lerinde hemen hemen tanınmış olmuşum...

Folklorculuk konusunda son-rası 55 yıl sürmüştü; tefrika tefri-kayı izlemiş, kitap kitabı izlemiş, konferans konferansı izlemiş; binlerce sayfa basılı uzun hika-

ye... 73 yaşına girdim; folklor konusunda 16 yaşındaki gibi hevesliyim, heyecanlıyım. Türk halk kültürünün yazıya geçmişi de deve de kulak...

***Yapmaya fırsat bulamadığınız bir çalışma var mı?**

-Var. Sen kaç tane istersin? En büyük arzumu içimde ukde olanı söyleyeyim: Folklor konusunda Osmanlı'dan kalan bir şey yok. Ama 90 yıllık Cumhuriyet Dönemi'nde Konya folkloru konusunda yapılan bütün yayınları 10 ve 20 ciltte "iktibas" halinde yayımlamak isterdim. Maddi imkanlarım da olmadı. Zamanımda olmadı bunu yapmak için ama Konya Büyükşehir Belediyesi, Başkan Tahir Akyürek Bey'in bir talimatıyla ile yapılabilir. Hala geçmiş değil.

KONYA'NIN OKUMA ORANI "ŞİNANAY"

***Hocam biraz da Konya'dan bahsetmek gerekirse; Konya'daki okuma oranını nasıl buluyorsunuz? Bu şehir kitaba önem veriyor mu?**

-Konya'nın okuma oranı argo deyimle "şinanay"... 10 adamdan 9'u sanki marifetmiş gibi "Ben Konya gazeteleri okumam" diyor. Diğerlerini de okuduğu hikaye... Konya'ya gelen gazete sayısı belli. Kitaplara gelince, "Çok satan" denilen moda kitaplar var. Kitap demek için 100 şahit ister; koltukta gezdirmek için, "Ay bakın ben ne okuyorum" diye hava atmak için "Aksesuar kitaplar"... Herkes Mesnevi'yi, Divan'ı Kebir'i okumuş havasında... Bu kitaplardan kıssayı bile anlamazlar. 10 yıl önce Büyükşehir Belediyesi bir araştırma yapmıştır;

Mevlana'nın kitaplarını okuyan 100 kişiden 2-3 kişi.

ÜZÜM ÜZÜME BAKA BAKA KARARIR

***Gelecek nesille ilgili beklentileriniz nasıl? Geçmiş ile geleceği kıyaslar mısınız?**

-Gelecek nesil şöyle dursun... Bugünkü gençlikten da umudum büyük. Gazi Mustafa Kemal hemşehrimiz, Cumhuriyeti gençliğe emanet etmişti... Ben de geleceği içim rahat olarak Cumhuriyeti gençliğe emanet ederim. Kimse, yani büyükler, gençlere bahane bulmasınlar. "üzüm üzümme baka baka kararır. Ön teker nereye giderse, arka teker de oraya gider" diye atasözlerimiz var. Önce analar, babalar, büyükler, öğretmenler, kamu kurumlarının idarecileri, her çeşit yönetici "etik değerleri" "ahlaki değerleri" sözde değil, yaşayarak örnek olsunlar. Eskiden bu toplum, "ben" değil, "biz" diye konuşurdu; yaşardı. Bunu önce büyükler bozdu. Çıkış yolu mu soruyorsun? Herkes "ben" yerine tekrar "biz"i egemen kılmalı; yaşayarak bunu göstermeli. Sözü başka, yaşamı başka kurnazlığı bizi ahlaki bâhında kemiriyor.

***Kitaplarınızı ne kadar sürede yazıyorsunuz? Başka bir deyişle bir romanın ortaya çıkması ne kadar sürer?**

-Kitap, bir öykü, bir roman için oluşma, gerçekleşme süresi vermek mümkün değil. Önce bir ilham gelir size... Sonra düşünme; maddi-manevi bilgi birikimi... Sonra öykü, roman kişileri oluşumu... Sonra; yazıya, öyküye, şiire ya da romana "gebe kalış"... gebelik süresi, bu süre in-

sanların doğum süresi gibi değil... Yıllarca da sürebilir. Kalıcı, büyük eserler vermek bir “takdir” işi; bir “nasip” işi; bir “ol” izini işi.

***Yazmaya nasıl başlarsınız?**

-Uzun okumalar, uzun düşünmeler, uzun gözlemler sonucu bir konuyu yazmaya girişirim. Merak his, ilham beni sürüklemiştir beni o konuya... Yazılacak şeyler birikmişse ete kemiğe bürünür gibi, harflere bürünerek doğmak istiyorlar, beni doğur diye, karşı konulmaz bir duygu iletiyorsa yazmaya başlarım... Yazar da yazarım “doğum” tamamlanıncaya kadar. Yazdıklarına hayran olmam, hatta herkes beğenirse beğensin, ben beğenmem. Bana eziyet etmek isterseniz yazdıklarımı okutun.

***Yazmak yetenek işi mi öğrenilebilir mi?**

-Bence yetenek işi, öğretilemez. Dökme su ile değirmen dönmez. Ancak yazma yeteneği olana klavuzluk edilebilir; özellikle dil babında... Yazarlık, inanıyorum, bir “gen” işidir. Yaratılıştta yazarlık, şairlik sanatçılık geni yoksa olmaz. Her insanın bir görevle görevlendirildiğine inanıyorum. Yaratılanı o görevi yerine getirmesi için gereken donanım genlerinde verilmiştir. O, onu olacaktır. “Tecelli”ye inanırım...

***Değerli hocam bizim sorularımız klasik sorular. Belki resmi, belki de tatsız. Seyit Küçükbezirci’nin özelini ortaya çıkarmamaktadır. Bu**

verdiğiniz cevaplar da eminiz, daha önceki onlarca söyleşide sorulan sorulara verdiğiniz cevaptır. Duygularınız, düşünceleriniz, sevdiğinizleriniz, sevmedikleriniz, meraklarınız, tutkularınız vardır elbette. Mahsuru yoksa Seyit Küçükbezirci’nin özeline girseniz?

-Hayhay olur. Bayat anlatımdan bende sıkılmaya başlamıştım. Yazarlığımın 41. yılında tiyatro sanatçısı Özlem Fidan benimle çok özel bir söyleşi yapmıştı... o zamana kadar da, o zamandan bu zamana kadar da hep aynı kaldım. Özlem Fidan’ın yazdıklarının doğruluğuna bugünde imza atarım. Bugün de aynen öyleyim. Benim yerime Özlem Fidan anlatsın: “15 Nisan 1942 doğumlu/ koç burcundan. Aşk deyince sevdayı anlıyor. “Dosluk her şeydir” diyor... “Dostluk en büyük zenginliktir” diyor. Paspal giyinmeyi, ya da “dört dörtlük lacivert” giyinmeyi seviyor. Yani ye paspal, ya lacivert... Duyguda, düşüncede, sevgide aradığı şey: derinlik. İç öfkeyi, hiç belli etmeden çıldırmasıya öfkeyi seviyor. Korkudan ve korkutandan nefret ediyor; tiksiniyor. Sürekli gülümsemeyi seviyor; kahkahayı, vara yoğa gülmeyi sevmiyor. Yoğun; yani durusuz duraksız, ısrarcı konuşmayı sevmiyor. Sevdiği kadın rengini ve tipini söylemiyor.”

Son olarak Seyit Küçükbezirci’ye ayrılırken son birkaç cümle daha bağışlayın dedim. 63 yıldır yazan Seyit Küçükbezirci, Yunus Emre’den iki mısra okudu: “Kuru iken yaş olduk, ayak iken baş olduk, uçtuk Elhamdülillah.”

Murat
Yaylacı

KÂZIM HÜSNÜ BEY (1881-1934)

Kazım Hüsnü Bey, 1881 yılında Konya'da dünyaya gelmiştir. Babası İsmilli Mülâzım Halil Ağa'nın oğlu, dönemin önemli şairlerinden Mehmed Hüsnü Efendi, annesi ise Rabia Hanımdır. Konya Lisesi'ni bitirip, hukuk eğitimi aldıktan sonra, bazı memuriyet hizmetlerinde bulunmuştur. Konya Sanayi Mektebinde belli bir süre Türkçe öğretmenliği ve Vila-

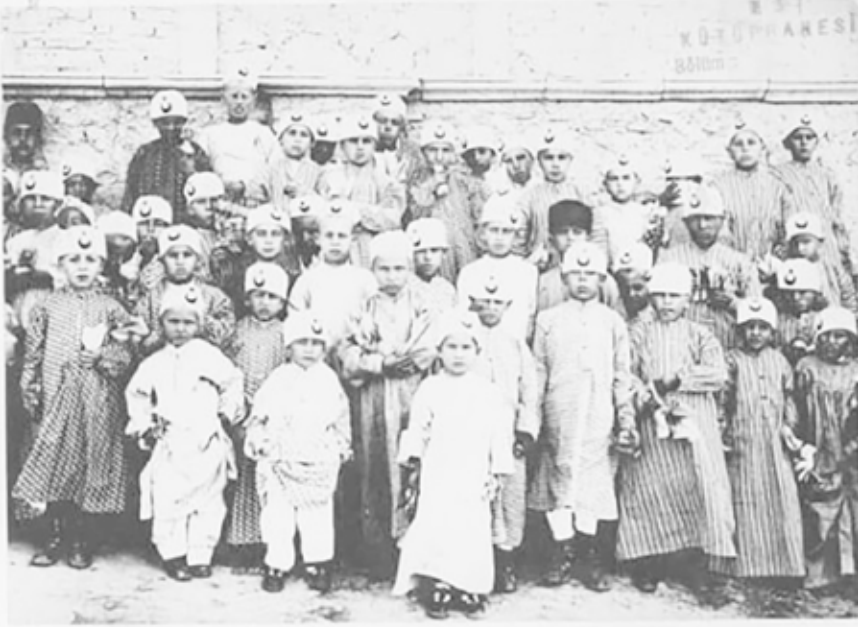
yet Matbaası müdürlüğü yapmıştır. Ayrıca Konya Gazetesi'ni yayımlayarak bu gazetenin başyazarlığı görevini üstlenmiştir.

Kazım Hüsnü Bey, siyasi kariyerine ittihat ve terakki saflarında başlamıştır. Mütareke dönemindeki yapılan seçimlerde Konya'dan mebus seçilmiş ve son Osmanlı Meclis-Mebusanı'nda Konya mebusu olarak yer almıştır. İstanbul'un işgal edilmesinden sonra bu meclisin kapanmasıyla beraber Ankara'ya geçerek 1.Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne Konya mebusu olarak katılmıştır.

1920, 1923, 1927, 1931 seçimlerinde dört dönem olmak üzere Konya mebusu seçilmiştir. Ayrıca Konya il genel meclisi ve daimi encümen üyeliği, Ticaret Encümenleri ile 1. ve 3. Şube Başkanlıkları yapmıştır. ⁽¹⁾Özellikle Kazım Karabekir Paşa'ya yakınlığı ile bilinen Kazım Hüsnü Bey, dönemin önemli siyasi yüzlerinden de birisidir. Mecliste Konya ve çevresi için etkin bir

1. (1) tbmm.gov.tr. 29 Ekim 2012. 11 Nisan 2015 tarihinde kaynağından arşivlendi. Erişim tarihi: 18 Temmuz 2013.

[10-11] [1920] [Konya] [Orphanage] [Children] [Photograph] [Caption]

rol üstlenmiştir.

1920 yılında Konya'nın Alibeyhüyüğü bölgesinde patlak veren Delibaşı İsyanı tüm Konya'yı etkisi altına almıştır. Bu dönemde Konya'nın diğer bir milletvekili Abdulhalim Çelebi Efendi ile birlikte Kazım Hüsnü Bey de, Delibaşı Mehmet'e yardım ve yataklık suçundan Divanı Harp tarafından yargılanarak görevlerinden alınmışlardır. Bu durum Mecliste tartışılmış, akabinde meclisin aldığı karar ile iki milletvekili hakkındaki suçluluk kararı kaldırılmıştır.

Lozan Antlaşmasının kabulünden sonra mecliste yoğun tartışmalar başlamış, bunun üzerine 9 Eylül 1923'te UMDE adı verilen siyasi prog-

ram ilan edilmiş, iki gün sonra da İçişleri Bakanlığı'na verilen bir dilekçe ile Halk Fırkası (Günümüzdeki Cumhuriyet Halk Partisi) kurulmuştur. Kazım Hüsnü Bey de Refik SAYDAM, Celal BAYAR, Sabit SAĞIROĞLU, Münir Hüsrev GÖLE, Cemil UYBAYDIN, Saffet ARIKAN, Zülfü BEY ve Recep PEKER'le birlikte Halk Fırkası'nın kurucu üyeleri arasında yer almıştır.

Kazım Hüsnü Bey, 19 Şubat 1934'te vefat etmiştir. Vefatından sonra eşi soyadı kanunu ile NAKİPOĞLU soy ismini almıştır.⁽²⁾ Bazı kayıtlarda ismi Halil İbrahim NAKİPOĞLU olarak da geçmektedir. Bir çocuk babası olan Kazım Hüsnü Bey'in kabri İstanbul'da Büyükkada Mezarlığı'ndadır.

Kaynaklar

TBMM Tutanaklarında Konya İsyanı ve Konya'da Kuva-yı Milliye Faaliyetleri, Cengiz ÇETİNTAŞ, 2019

Milli Mücadele'de Konya Kuva-yı Milliyecileri, Ahmet ATALAY, 1997

TBMM Albümü 1920

Hatırda Kalanlar İsmil, Murat YAYLACI, 2023

Milli Mücadelede Konya, Ahmet AVANAS, 1998

Meclisi Mebusan Zabıt Ceridesi 4. Sayı,1. Cilt

1. (2) Konya Karatay İlçesi Nüfus Müdürlüğü tarafından, 10 Ekim 1990 ve 5 Kasım 1991 tarihlerinde düzenlenen iki ayrı vukuatlı nüfus kayıt örneğinde adının "Halil Kâzım", MERNİS'ten çıkarılan vukuatlı nüfus kayıt örneğinde "Halil İbrahim" olarak geçtiği, bütün kayıtlarda kendisinin soyadı almadığı, eşinin ise "Nakipoğlu" soyadını taşıdığı görülmüştür - TBMM Albümü 192 numaralı dip not